

കുട്ടമത്ത് കുന്നിയൂർ സാഹിത്യസമുച്ചയം
തൃതീയവർഷം നമ്പ് 10.

അ മു ത ര ശ്ലി

(സപ്തമകല)

മഹാകവി കുട്ടമത്ത്.

Printed at the Sri Narayana Press, Tellicherry and
Published by K. K. Narayana Kurup, Tellicherry.

കട്ടമത്ത് കുനിയൂർ സാഹിത്യസമുച്ചയം
തൃതീയവർഷം നമ്പ് 10.

അമൃതരശ്മി

(സപ്തമകല)

പ്രണേതാ:—

മഹാകവി കട്ടമത്ത് കുനിയൂർ കുഞ്ഞികൃഷ്ണകുറുപ്പ്.

പ്രസാധകൻ:—

കെ. കെ. നാരായണകുറുപ്പ്.

1941 ഡിസമ്പർ.

വില അണ 5.

ശ്രീ.നാരായണപുസ്തകം, തലശ്ശേരി.

വിഷയങ്ങൾ.

1. എൻ്റെ അമ്മ,
2. ചരമപ്രലാപം.
3. ആനപ്പാന.
4. കൈരളീപ്രാർത്ഥന.
5. ഒരു മഹാ രോദനം.
6. ശ്രീ ഗുരുസ്മരണ.
7. പൂരവും പഷ്ടങ്ങളും.
8. നാലു നക്ഷത്രങ്ങൾ.

ഈ എട്ടു വിഷയങ്ങളിൽ 5-ാംനമ്പ്ര് വരെ മുന്പു കവനമെഴിയിലും 6 മുതൽ ഉള്ളവ മാതൃഭൂമി വിശേഷാൽപ്രതിയിലും ആഴ്ചപ്പതിപ്പിലും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്

എന്റെ അമ്മ.

(കേക)

കണ്ണിണതണ്ടക്കന്നു കണ്ണങ്ങൾ കുളിക്കുന്ന
 വെണ്ണിലാവിതുകൊണ്ടും മുഴുസംഗീതംകൊണ്ടും
 സ്വപ്നപടമജവാതസ്യർഗന്ധങ്ങളോം ന—
 ല്ലവന്തിരകളിൽ ചാടിങ്ങാൻ ചാഞ്ചൊടന്നു.
 ആശ്ചര്യങ്ങളെന്നുനിത്യമാസചദിച്ചെന്നുരസം
 ശാശ്വതാനന്ദമാമൊന്നിതാ മൂന്നിൽകാണൂ!
 കല്പകാരാമമിതിൽ മല്ലഭന്യാസസ്ഥലം
 പുഷ്പതല്പമായല്ലാതെങ്ങുമേ കാണാനില്ല
 കേരമളുത്തളിർവിരൽക്കൈതലംകൊണ്ടെൻസദ്യ—
 രോമകൂപങ്ങൾതോറും നിർവൃതിതരുവാനായ്
 ശ്യാമശോഖകളായ ബാഹുക്കൾനീട്ടിയെന്നെ
 രാമമാർപോലെങ്ങുമേ വല്ലികൾ തലോടുന്നു
 ശീതളാമൃതത്തുളച്ചിത്തുമലകളെവൈ—
 ക്കാലമാലനിയിപ്പതെങ്ങനീസ്സമീരണൻ?
 ശേഷതലാവണ്യ നതിരക്കോളെഴും ശുദ്ധസതപ—
 ശ്രീതലപ്പാലാഴിയീവാടിയെച്ചുറുന്നിതാ!

സ്വപ്നം.....തന്ധങ്ങൾ=സ്വപ്നത്താമരകളുടെ നല്ല സ്വർഗ്ഗം
 തന്ധം൧. ശാശ്വതം.....രമ=നിത്യനന്ദമാകുന്ന പൂങ്കാവ്. പുഷ്പ
 തല്പം=പൂമെത്ത. രാമമാർ=സുന്ദരികൾ ശുദ്ധം.....ലാഴി=ശുദ്ധ
 സതപശ്രീതലമാകുന്ന പാല്ല്യടൽ. ശുദ്ധസതപശ്രീ=കറ കലരാത്ത സാ
 ത്വികളുണസഞ്ചയ്ക്ക്

കർശകരീവാറകണകൾ കൗണാനീലൂ
 ദുർബ്ബലമില്ല, ദുർബ്ബലമില്ല;
 ദുർബ്ബലമില്ല, ദുർബ്ബലമില്ല;

II

മുന്നോട്ടുപോകുന്നതുമുൻപുപുറംഗം—
 മുന്നോട്ടുപോകുന്നതുമുൻപുപുറംഗം—

വാങ്മനുകായകർപെരുകുപുതുവെണ്ണകണ് = വാങ്മനുകായകർ
 ണളിപ്പിന്നുള്ള പെരുകുപുതുവെണ്ണകണ്. ഉരിപ്പുതുപുതു
 ഗന്ധം = വിടൻ പുഷ്പങ്ങളുടെ ഗന്ധം. നിഷ്പുതു = ഗുഹോദ്രാനം. അർ
 കൻ = കട്ടി.

നിന്നുയർന്നാൽ വെറുമണ്ണിയാണുണികൾക്കേ
കണ്ണിയിൽ കണ്ടതിലേറെ മാത്രമുള്ള വാക്യം!

III

അതുതമര്യതുതരം! മൽപുരോഭാഗത്തിൽ!
അൽപുരമൊന്നുനീൽപു വിസ്തൃതത്തേജോമയം
നന്മണിക്കുകണ്ണിംഭസമസ്രം വിളങ്ങുമി-
തിൻമലസഭാസ്ഥലം ശ്രീ രാജരാജാശ്രയം
ആയിരംരവിബിംബമായിരംവന്ദബിംബ-
മായപയ്യൂരിടെ ലക്ഷംവക്ഷമായ് അക്ഷതങ്ങൾ
തോയമാശിയിൽനിന്നു ബുൽബുദകൃട്ടംപോലെ
മായമറുദിക്കുന്നതിസ്ഥലകിരണങ്ങൾ
ബാലനെൻദ്രച്ചിക്ഷിത സഹിപ്പാൻവയ്യാതതി-
സ്ഥപമാമന്ധകാലപുഞ്ജമായ് തനീരുകിലും,
അജനച്ചാരായത്രേ വന്നു, ഹാ! കാണാനൊരാൾ
അജസാ സിംഹാസനാരൂഢയാമെന്നമ്മയേ-
ആളിമാറിരുപുരംനിന്നേന്ത! വെൺചാമര-
പാളിയാൽ വീശിസ്സേവിച്ചിരിക്കുമെന്നമ്മയേ-
ഈ മന്ദാസദസ്സികൾ സാമ്രാജ്യപട്ടംകെട്ടി

വിസ്തൃത.....മയം=വികസിച്ച തേജസ്സോടുകൂടിയത് (വേണ്ടതിൽ
വണ്ണം പ്രകാശിച്ചത്.) നന്മണി.....സമസ്രം=നല്ലരത്നങ്ങൾ
കൊണ്ടും തങ്കം കൊണ്ടും ഉണ്ടാക്കിയ തൂണുകൾ. ബുൽബുദം=നര. ആളി
മാർ=ഭാഷികൾ.

ശ്രീ മഹാഭാഷണിയായി വിളങ്ങുന്നമതേ-
 ഇക്കാണും ചരാചരമൊക്കെയും പ്രാസവിച്ചി-
 മക്കളെ ശിക്ഷിക്കുന്നവെച്ചിട്ടുമെന്നമ്മയേ-
 ഏന്മാത്രപരമ്പരയ്ക്കുദിമാതാവായേതെ-
 രമ്മയാണതേലോകമാതാവുമെന്നമ്മയേ-
 കേവലമവ്യക്തയായ് സൃഷ്ടിക്കെത്തിലിങ്ങനെ-
 സാവധാനത്തിലട്ടിയറക്കുമെന്നമ്മയേ-
 സൃഷ്ടിക്കെത്തിലിൽവെച്ചും സച്ചിദാനന്ദസ്തന്ത്ര-
 തൃപ്തിനൽകുന്ന കൃപാമൂർത്തിയാമെന്നമ്മയേ-
 സ്വപ്നത്തിൽ ചത്തിദ്രിയവൃത്തിയായുമാവൃത്തി,
 ചിൽപ്രദീപതരലെന്നെക്കാട്ടെന്നൊരെന്നമ്മയേ-
 ഞാനുണന്നിരിക്കുമ്പോൾ ഭിന്നഭിന്നമായ് നാനാ-
 യോനിഭേദങ്ങളായും, കാലദിക്കുകളായും
 അനന്തബ്രഹ്മമാണ്ഡങ്ങളേകശാസനയാകും-
 കനകക്കോലാൽ താങ്ങും ശക്തിയാമെന്നമ്മയേ-
 കാണുന്നതൊന്നെൻമുമ്പിൽ; മജ്ജന്മാഹല്യമി-
 കാണുന്നോരത്രീമപ്രേമദർശനമല്ലോ

സൃഷ്ടി=ഉറക്കം. സച്ചിദ..=.....തൃപ്തി=സച്ചിദാനന്ദമാകുന്ന സ്തന്ത്ര
 പാനം കൊണ്ടുള്ള തൃപ്തി. സ്തന്ത്രം=മുല്പാൽ. ചിൽപ്രദീപം=അതാനമാ
 കുന്ന ചൊൻവിളക്ക്. കാണുന്നോ.. =.....ദർശനം=ഇത കഴിഞ്ഞ
 അകൃത്രിമപ്രമത്തിന്റെ കാഴ്ച.

സൃഷ്ടിക്കുമ്പുംപിമ്പുമെന്നമ്മപുണ്ണജ്ഞാന-
ദൃഷ്ടിയായ്തന്നെനില്പിതത്തുതസപരൂപിണി
സൃഷ്ടിക്കശേഷം ഞാനെന്നമ്മയിൽനിന്നുവേറായ്
കുട്ടിയായ്കളിക്കയാണമ്മതൻമടിത്തട്ടിൽ

IV

ഉത്തമാംഗവും, നീണ്ടകൈകളും, പാദങ്ങളും,
മദ്ധ്യവും, വയർ, മാറുമെന്നിവ ചേർത്തിങ്ങിനെ
മത്സ്യകായ്ക്കൊടുത്തുള്ളവിഗ്രഹം തേജോമയം
പ്രത്യക്ഷമെന്നമ്മയ്ക്കും പ്രത്യഹം കാണുന്നുഞാൻ;
ഒറ്റുന്ധമലീമസമത്സ്യദേഹത്തിൻ ഭൂത-
വഗ്ഗത്താൽ നിമ്മിച്ചതല്ലമ്മതൻ തിരുമേനി
ഏതയ്യംസൂക്ഷ്മതിനിമ്ബലം സതപംമൂലം
ചിത്രമായ് സപയംഭൂവാണെളിവും തിരുമേനി
പഞ്ചഭൂതങ്ങൾക്കുള്ള സൂക്ഷ്മസതപാംശമഞ്ചം
സഞ്ചയിച്ചുണ്ടായ്വന്നതാകുമോ തദപിഗ്രഹം?
പുത്രവാത്സല്യമെന്ന കാഞ്ചനശൈലം ഭൂവി-
ച്ചെതയ്യംതേജോമയം മാതൃരൂപമായല്ലി?
മാണിക്യരത്താങ്കുരപ്പൊൻകിരീടം ഞാൻ സർവ്വ-
പ്രാണികൾക്കെഴും മെഴലി മാതൃകയായിക്കാണൂ!

ഉത്തമാംഗം=തല. ഒറ്റുന്ധ.....ദേഹം=ഒറ്റുന്ധംകൊണ്ടു മലിന
മായ മനുഷ്യശരീരം. സപയംഭൂവ്=തന്നുഞാൻ ഞായൽ.

ഘാലത്തിലിളകുമീ ചൂണ്ണകന്തളത്തിന്മേൽ
 ബാലചന്ദ്രനെക്കാണൂ നിലമേഘത്തിൽപ്പോലെ;
 കങ്കുമപ്പൊട്ടുതൊട്ടൊമിത്തിരുനെറ്റി രണ്ടാം-
 തികൾക്കീറായിവന്നു കസ്തുരീകളകത്താൽ;
 മീനലോചനക്കൾതൻ മീതേയിച്ചിട്ടീ ഭൃഗ-
 മാനനശോഭാസരസ്വീരനീലാശ്മളങ്ങളാം;
 രത്തതാടകം ചുംബിച്ചിട്ടുമീഗണ്ഡസ്ഥലം
 പുത്രവാത്സല്യമന്ദസ്തേരനിമ്ബലാഭം
 ഉത്തംഗനാസാപുടം 'മുക്ത'ാവലംബംതന്നെ;
 മുശലഹാസമീമുഖം മന്ദനശ്ചന്ദ്രോദയം;
 ആലസ്യമകരുന്ന നിരൂപചന്ദ്രോദയം
 ബാലനാമടിയെന്നൊരാലംബം ലോകാംബികേ!

മാണിക്യ.....കിരീടം=മാണിക്യരത്നപ്രഭായാടുകൂടിയ പൊൻകി
 രീടം. മൗലിമാതൃകം=ഉത്തമോദാഹരണം ചൂണ്ണ.....ഉം=കുറുനിര.
 കസ്തു.....ഉകം=കസ്തുരീകിലകംകന്നം ഉകം. ആനന.....ശ്ല
 ങ്ങൾ=ആനനശോഭയാകുന്ന ചൊയ്ക്കയുടെ തിരത്തിലുള്ള ഇന്ദ്രനീല
 കല്ലുകൾ. ആനനശോഭ=മുഖകാന്തി. രത്തതാടകം=രത്നംകൊണ്ടുള്ള ക
 ണ്ണാഭരണം. പുത്രവാ.....ഭം=പുത്രവാത്സല്യം നിമിത്തമുണ്ടായ
 മന്ദസ്തിരത്താൽ നിമ്ബലമായ ആദരം. ആദരം=കണ്ണാടി. (ഗണ്ഡസ്ഥല
 മെന്ന ആദരമാക്കി കവി അല്പവസായം ചെയ്യുന്നു.) മുക്താ.....
 ലംബം=മുത്തമണിക്ക് അലംബം. മുത്തുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ നാസാഭരണ
 മേന്മാടുകൂടിയതെന്നു സാരം — മുക്തന്മാർക്ക് ആശ്രയമെന്നും

ചാമപ്രലാപം.

1. ശിരസേ! ശിവസേ! ശ്രവിച്ഛതന്തി-
 ശ്രവണേ ശുദ്ധസമാനമാമൃതം
 കവനൈകസുധാസുവണ്ണകംഭോ
 ജവമാഹന്ത! തകന്ദപോയിതെന്നോ?
2. സ്തുസേകടമേതു “വത്മാന-
 ക്കടലാസ്സം” കരിതേച്ച രേഖയാലെ
 ചുടലക്കളമട്ടിലുള്ള വേവി-
 ചുടലാഹന്ത! വറട്ടിവിട്ടിടുന്നു!
3. അവിതക്മശേഷശാസ്ത്രദൃക്ക്കായ്
 ഭൂമിസെതാപ്രദനാമഹാനഭാവൻ
 കവികൾക്കൊരു ചക്രവർത്തി — കഷ്ടം!
 ചെവികേൾക്കില്ലെന്നിയപ്പറമ്പറഞ്ഞാൽ!!
4. യമ! നിസ്സമ! “നീധനാധ്യ”നായ് നി-
 മ്തമനായ് “കേരള”രത്നചോരണത്താൽ.
 ക്രമമല്ലിതു ‘കന്യ’ കൈരളിപ്പെ-
 ണ്ണമരാനായ് ഗളസൂത്രമറു കഷ്ടം!

കവനൈ.. ..കംഭോ=സാഹിത്യാമൃതം നിറഞ്ഞ പൊൻകടം എന്നു സാരം. സ്തുസേകടം=ദുഃഖത്തെ വെളിവാക്കുന്നത്. നിസ്സമൻ=നിസ്തുലൻ. ധനാധ്യൻ=സമ്പന്നൻ. ‘നീധനാധ്യ’ എന്നതിന് പരൽപേരു പ്രകാരം കൊല്ലവർഷം 1090-ാമാണ്ട് എന്നർത്ഥം. ‘കന്യ’=കന്നിമാസം. ഗളസൂത്രം=മംഗല്യസൂത്രം.

5. “ഭരിതാഭരമാരെടുത്തു വഞ്ചി -
ശ്ചരി വാഗീശ്ചരിമാക്ഷ ഭേതുഭാവം
പരിചിതം തദരോരുഹം ഘോഷം പരക -
ശ്ശരിയാക്കിലരയിൽ “സഭായു”ഭാവം
6. സുരഭാരതിയോടുമേൻ ലോകോ-
ത്തരസൗഖ്യസ്ഥിതി താൻ ഭരിച്ചു കാലം
വരസന്തതിപോലെ കാവ്യജാലം
പരസൗഖ്യത്തിനു തീർത്തുവെട്ടുതാരോ?
7. പുരസൗഖ്യവമാൻ പാരിലെങ്ങു
പെരുമാറിസ്സുരവാണി വാണിമിഷേ
രേ “താടക”മെങ്കിലും ലഭിക്കാ-
ഞ്ഞുരുകം കൈരളിയിൽ കനിഞ്ഞതാരോ?
8. അകളങ്കമെടുത്തു മുത്തീരാവും-
പകലും കൈരളിയെക്കന്തെരു കാത്തു,
സകലാഭരണങ്ങൾ നൽകിയപ്പൂൻ
മകളെപ്പോലെ വളർത്തിവന്നതാരോ?
9. കളഭാഷിണികേളികൊണ്ടു “ശാക-
ന്തള” “സന്ദേശ”മണിപ്രവാളമാല്യം

ഭരി.....ഭരം=ആഭാവമോടുകൂടി. വഞ്ചിശ്ചരി=നിരുവിതംകൂർവാണി.
വാഗീശ്ചരി=സമാസപദം. തദരോരുഹങ്ങൾ=അവരുടെ ഉരോരുഹങ്ങൾ.
ഉരോരുഹങ്ങൾ=കുലങ്ങൾ. വാഗീശ്ചരീപക്ഷത്തിൽ സ്തനങ്ങൾ സംഗീത
സാഹിത്യങ്ങളാണെന്നു പ്രസിദ്ധി. സുഭാരതി= സംസ്കൃതഭാഷ. വാ
സന്തതി=നല്ല സന്താനം.

ഗുരുസീമനി കൈരളിക്കുപേര്താ-
കുളവാത്വനതു “കാളിദാസ”നാമം.

10. ചില “പാട്ടിനു”കൊള്ളമകുമാരം
മലയാളസ്ഥിതി പണ്ടു, ചിത്രമിന്നോ!
പലമാതിരി നവകാവ്യജന-
സ്ഥലമെന്നാലിതിനാരു ഹേതുഭൂതൻ:

11. സ്തുട്രപത്രരജഭണ്ഡകീർത്തി വെള്ള —
കൂടയിൽ സാഹിത്യഭൂമി നിസ്സുപതം
ഭടരൊത്തുദ്ദേശിച്ചു സർവ്വയന്മോ-
ലൂടസംഗ്രാജ്യപദം ലഭിച്ചതാരോ!

12. പെരുതരം പലശാസ്ത്രസാരവാണീ-
വിരുതാൽ ഭാരതചക്രവർത്തിതാനും
ബിരുദാമലമാലവാർത്തി മാനി-
ച്ചൊരു ഭാഗ്യകുടലായ്ഭവിച്ചതാരോ!

13. പരദിക്കിനു കാവ്യകർമ്മയുദ്ധം —
തപരയിൽ പൊരമദ്യേന്ദ്രായമട്ടിൽ
ചിരമേതൊരു നാമധേയമുലാ
സ്ഥിരമായ് “കേരള”മാന്റിരുനു “വർമ്മം”

സ്തുട്ര = സ്തുട്രമായ പെരുതരരജഭണ്ഡത്തോടുകൂടിയ കീർത്തിയാകുന്ന വെൺകുറുക്കുട. സർവ്വ = പദം-സർവ്വയത്പരിപൂർണ്ണമായ ചക്രവർത്തിപദവി. ബിരുദാമല = ബിരുദമാകുന്ന — അതായത് — (സി. കൃഷ്ണൻ, ഐ. എഫ്. എം. യു. എം. ആർ. എ. എസ്സ് എഫ് ആർ. എച്ച്ച്, എസ്സ്) നല്ല മാല. കാവ്യ = തപര = കാവ്യകർമ്മമാകുന്ന യുദ്ധത്തിലുള്ള തപര (ശുദ്ധം) വർമ്മം = പടച്ചട്ടപ്പുനം.

14. മുഴുതീർക്കുവാനൊഴുതുന്നകീർത്തി തേജ —

സ്തൈശ്ചമ “കേരളവർമ്മ” രാജരത്നം

ഒഴുകുന്ന കരാളകാലസിന്ധു

മുഴുകിപ്പോയി, നിയന്തകുണ്ടാ യോ!

15. കിടയറെറാ “രജാതശത്രു” മിത്ര —

മുട്ടയിൽ “പാവന” സൽക്രിയാപ്രസന്നൻ

സ്തദ ‘സദിജയ’ പ്രശസ്തനത്യ —

ലുടകേത്യാ “സഹദേവ” പൃഷ്ഠനോലുക്തൻ

16 നിഗമാർത്ഥവിരോധി “വണ്ണ” ഘോഷ —

നഗഹിംസാ “നകല” പ്രഭാവപൂണ്ണൻ

സുഗഭീരമനസ്സു പത്മനാഭൻ —

ഭഗവാനായ് നടയിട്ട ഭക്തമുഖലി

കരാള സിന്ധു = ഭയങ്കരമായ കാലസമുദ്രത്തിൽ. അജാത ശത്രു = ശത്രുവില്ലാത്തവൻ. ധർമ്മശത്രു = എന്നും. മിത്ര മുട്ട സുഹൃത്ത്. പാവന പ്രസന്നൻ = പരിശുദ്ധമായ സൽക്രിയ കൊണ്ടു പ്രസന്നൻ. പാവനശബ്ദശ്ലേഷകൊണ്ടു ഭീമസനനെ ഗ്ലോതിപ്പിക്കുന്നു. സ്തദ പ്രശസ്തനായ സദിജയംകൊണ്ടു വിഖ്യാതൻ. ശ്ലേഷംകൊണ്ടു അജ്ഞനനെ ഗ്ലോതിപ്പിക്കുന്നു. അതുപോലെ ലുക്തൻ = അത്യധികം പ്രശസ്തനായ ഭക്തിയാടുകൂടി ദേവതാരാധനത്തിൽ ശ്രദ്ധയുള്ളവൻ. ശ്ലേഷംകൊണ്ടു സഹദേവനെ ഗ്ലോതിപ്പിക്കുന്നു. നിഗമാർത്ഥ പൂണ്ണൻ = നിഗമാർത്ഥവിരോധികൾ = വേദാർത്ഥങ്ങൾക്കു വിരോധികൾ ആയ പൂണ്ണങ്ങൾ ആകുന്ന ഘോഷപന്നങ്ങളുടെ ഹിംസയിൽ നകല (കീറി) ത്തിന്റെ പ്രഭാവത്താൽ പരിപൂണ്ണൻ. ശ്ലേഷംകൊണ്ടു പാണ്ഡവന്മാരിൽ നകലനേയും ഗ്ലോതിപ്പിക്കുന്നു.

17. അവനീത പദാതി "ശ്വേ" കാലൻ
വൃ പരൻ "കേരളവർമ്മ" പപ്പദേവൻ
ശിപരാമ! യുധിഷ്ഠിരൻറെ രണ്ടോ -
മവതാരം മവയാളനാട്ടിലുണ്ടായ്.

18 അനന്ദനതുകൊണ്ടു വിണ്ണുകേറാൻ
"ശ്രീനകൻ" കൂടണമെന്നു വന്നതാമോ!
ഘനാഖൈത്യത്രയാലിതസ്യ -
അനമോ, ദേവവിമാനമായ് വരാമോ?

19 വിനകാട്ടുമനേകശാസ്ത്രയാത്രി:-
ഖനചന്മാരുടെ കാവ്യകാണ്ഡനാത്മം
ഘനകാന്തിപരീക്ഷചെയ്തുപോന്നു -
ഉളനഘോഷ്ഠിസ്സേഴുമഗ്നികെട്ടുകഷ്ടം!

20 അനിമേഷവവസ്തുവിത്രി! നിന്നേ
മുനിവാത്മീകീവരിച്ചു മന്നിൽമുന്നം;

അവനീത കാലൻ = അവനീതങ്ങളായ പദാത്മങ്ങളാകുന്ന ശല്യങ്ങൾക്കു കാലൻ. ശ്ലേഷംകൊണ്ടു ശല്യനെ ശ്ലോതംപിടിക്കുന്നു. അനന്ദൻ = നിഷ്കന്ദൻ. ഘന സ്വന്ദനം = ഘനമായ വൈദ്യതയത്രത്താൽ ചാലിത (ഇളക്കപ്പെട്ട) മായ സ്വന്ദനം (അവ്) മോട്ടോർകാർ എന്നു താല്പര്യം. കാരിൽകൂടി യാത്രചെയ്യുവാൻ കാരിന്നടിയിൽപെട്ട ജീവിതം നശിക്കാൻ പോകുന്ന നായയുടെ രക്ഷക്കുവണ്ടി 'കേരളവർമ്മ' നിലംപതിക്കുകയും അതെ വീഴ്ത്തുന്ന അവിടുത്തെ പാലോകപ്രാപ്തിക്കു കാരണമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുകയാൽ അതുകൊണ്ട് കവി യർമ്മപുത്ര സാദൃശ്യം കല്പിക്കുന്നു. അനന്ദൻ ഖനചന്മാർ = അനേകശാസ്ത്രങ്ങളാകുന്ന യാത്രി (ത്രി) യെ കഴിക്കുന്നവർ കാവ്യകാണ്ഡനാത്മം = കാവ്യമാകുന്ന നിയമി.

ജനീതോത്തമപുത്രീയാ യി സർവ്വം -
മമനി സൗഖ്യപ്രദനീമഹാൻവരേ നീ

21. ഇനിയരിതുവണ്ണമുള്ള! ധാര-
സ്തനി! വാഗീശപരി നിൻതുണശ്രമിപ്പാൻ?
അനിവാർവ്വിരിഞ്ചകല്പിതാ നിൻ-
കനിവു "ബ്രഹ്മി!" തടുക്കയില്ലയെന്നോ?

22. കരുണാലയ; കേരളത്തിലാകും
തുരുവായ്ത്തിൻ മഹാ തുണാംബുരംശേ!
തിരുമേനിയെ നൾസുധാർച്ചയിങ്കൽ
തുരുവാക്കാനമരേന്ദ്രനാനയിച്ചോ?

23. തരണീമണിയായ വഞ്ചിരാജ്ഞി—
തിരുമാറിൽ കളിർചന്ദനകുഴിമ്പ;
തിരുമേനി! തദാർത്ഥിയെ ചൊരാങ്ങോ
പുരുവേഗാലൈഴിനെള്ളി വാനിലേക്കായ്.

24. തിരുമേനിയൊടൊടുകാലമായി—
പ്പൊരുതീടും ജര ഭീർകാലമേവം
നിരുപദ്രവമാക്കിവെക്കുമെന്നേ!
കരുതിപ്പോന്നതുമുള്ള കേരളീയർ.

25. വിലയുള്ള മഹാകവീന്ദ്രാരയം
ചിലവാക്കോതിടുമല്ലവാഗിയേയും,
നിലചോൽ പരമാദരിക്കുമങ്ങേ
നിലചാത്താലഖിലാഭിഗമ്യരമ്യം

അനിവാ . . . . കല്പിതം=തടുക്കാൻ കഴിയാത്ത ബ്രഹ്മവിധി.
സുധാർച്ച=ഭേദവസഭ.

26. പതിയും കളഗീതഗോക്ഷാലൈ
 പതിവായി "കുമുദം" വളർത്തി 'രാജൻ'
 അതിലങ്ങ "സഹസ്രപത്ര" ചിത്ര-
 സ്തുതികൈക്കൊണ്ടിതു "പക്ഷുഭേദ" മീനം.
27. മലപോലിളകാത്തനിൽപുമയോ!
 കലയാനത്തലവൻനടപ്പുവായ്ക്കും,
 കലശാസ്തിഗഭീഭോവവും, സൽ-
 കലയും ഹന്ത! കഥാവശേഷമായി.
28. തിരുനാമമനല്ലപുണ്യഭോക്കാ-
 മൊരു "പഞ്ചാക്ഷരി" കൈരളീകമാരി
 ഉരുവിട്ടുജപിച്ചുവാഴുമാറാ-
 യുരുവാം തപസ്സുഗുണാക്ഷമാലയാലെ
29. ചിരമാസ്തുവിതാചരിശ്രമാണ്ണി-
 ത്തിരയാടിച്ചുവരുന്നതാം ഭവാന്റെ
 കരതൂലികതന്റെറകാർത്തമാരെ-
 ബദ്രമേപ്പിപ്പെഴുന്നെള്ളി വണ്ണിലേക്കായ്.
30. പരമേതുകവിഷമാത്മയത്നം
 വരമാക്കാന്ദിയാലുമാംഭവാന്റെ

കള ഗോക്ഷം=മധുരങ്ങളായ ഗാനങ്ങളും വാക്കുകളും.
 ഗോക്ഷം=രശ്മികൾ എന്നുംഭൂമിക്ക് സന്തോഷത്തെ, ആവർഷ്ണനും. രാജൻ=ചന്ദ്രൻ എന്നും. സഹസ്ര . സ്തുതി=അനവധി വർത്തമാനങ്ങളോടുകൂടിയ അതിശയനീയമായ പ്രശംസ. സഹസ്രപത്രം=തമര എന്നും. പക്ഷുഭേദം=ഭേദബുദ്ധിയില്ലാതെ. ശുക്ലകൃഷ്ണപക്ഷുഭേദമെന്നും. പഞ്ചാക്ഷരി='കേരളവർമ്മ' എന്നുള്ളത്. തപ . .മാല=നിന്റെ നല്ല ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയ ജീവമാല.

കരതൃപിതൻറെകാർയ്യമാരെ-

ബർമേമേല്ലിപ്പെഴുനെള്ളി വിണ്ണിലേക്കായ്.

31. അതിനിലൊരുശങ്കതെല്ലമങ്ങേ -
 പ്രതിബിംബം പ്രിയശിഷ്യദാഗിനേയൻ
 ശ്രുതിപുണ്ടൊരു 'രാജരാജ'വർമ്മ -
 ക്ഷിതിപൻതാനവകാശിയേതുതുകൊണ്ടും

32. മാലോകക്ഷിരവേണ്ടതാം പല ഹരി-
 ഷ്യാമത്തിനായ് തൃഷ്ണവെ-
 ച്ചാലോവിച്ചു ഫലംവരുത്തിയ മഹാ-
 രംഭരോമം തീർക്കുവാൻ;
 ആലോലദപിഷയാണ്ണിതൻ മരകര-
 യ്ക്കാനന്ദചീയുഷമു
 ഉലോകത്തെഴുനെള്ളി സമ്പ്രതി ഭവാനു
 സൈപരം വിമാരത്തിലായ്

33. അപ്പൂന്നു കാളിദാസാദികവിരമമുത-
 പ്രായധാം ഭാരതികീ-
 യപ്പൂമ്പലാണരക്ഷാമുതനിധിർഉളവായ് -
 ത്തിരുമെന്നൊരുമോന്തോ?
 സ്വപ്നബ്രഹ്മാണ്ണിയിൽ തൻ പ്രകൃതിവിടുമൊരി-
 കാലമാം കപ്പലിത്ഥം
 സ്വപ്നാനു ദിവ്യരത്നങ്ങളെ വെളിവിളി-
 യ്ക്കുതിരിയ്ക്കില്ലമേലും.

'ആനപ്പാന.

1. കൃഷ്ണ! കൃഷ്ണ! ഗുരുവായമന്ദിരം
കൃഷ്ണമംഗളമാക്കുന്ന ദൈവമേ!
കണ്ണിനാടീം കളുന്മകൊടുക്കുന്ന
കണ്ണ! നിൻകളി മുററംജഗത്രയം
2. വിണ്ണിൽമണ്ണിലും ജീവജാലങ്ങളേ-
യെണ്ണിമാറ്റിത്തിരിച്ചു കളിക്കുവാൻ
നിണ്ണയം നിന്തിരുവടിക്കൈപ്പൊഴും
പുണ്ണയെരവനൂതനെ ജഗൽപ്രഭോ!
3. ഇന്ദ്രരാപതേ! നിൻതിരുലീലക-
ളിന്ദ്രജാലമാണെന്നിങ്ങിരിക്കിലും
“ഇന്നതിനവഴിക്കുപോയെങ്കിലേ-
ന്നന്തന്നെ”ന്നുചൊൽവതും നീയല്ലോ!
4. ഇന്ദ്രദ്വന്ദ്വനാമാനയെപ്പാലിപ്പാൻ
കൊന്നുവിട്ടുനീ ചണ്ടൊരു നക്രത്തെ;
അന്നുതൊട്ടെന്തമാനക്കളിയിൽനീ
നന്ദനന്ദന! കെരതുകപൂണ്ടല്ലോ!
5. കംസനോടിച്ച കൂറ്റനാമാനയെ
ഹിംസചെയ്യേണ്ടിവന്നിതന്നെങ്കിലും,
സംശയംവിട്ടതിൻകൊമ്പുമേന്തി നീ
വംശനാളിയെക്കാളതിപ്രേമമായ്

- 6. നിത്യശിവലിക്കരക്കെഴുനൊള്ളാൻ
പതൃമല്ലൊ പതിവായ് മനംഗജം
കേതവസല! നിൻതിരുവേവടി-
പ്പൊൽത്തളിർപ്പൊടി നിത്യവുമേല്ക്കുമാൽ
- 7. ശുദ്ധരിൽവെച്ചു ശുദ്ധനായെരുന്ന
കേതലോകർക്കു മാതൃകാബ്രഹ്മണം
'പത്മനാഭീനാമാനയെ യെന്തുനീ
പത്മനാഭി! മറച്ചുതുടങ്ങിയേ
- 8. അ'ച്ചെരുകന്ന'നന്യുതിരിദിജൻ
സ്വപ്നമാനസൻ കൂപ്പി, വഴിവാടാൻ
തുച്ചുണത്തിൽവെച്ചു ഗജേന്ദ്രനെ
വെച്ചിതങ്ങു വാഹനമായ് ചിരം
- 9. പത്മനാഭി! 'കളഭ'പ്രിയൻഭവാനു;
പത്മപ്രയായി 'കളഭ'മിതുമവ
പത്മിവിമൻതൻ പക്ഷങ്ങൾപോലവേ
വിസ്മൃതങ്ങളാകുണുങ്ങുളൊട്ടിയു,
10. ഹസ്തിനാഥനവൻ തവ വിഗ്രഹം-
മുലരിച്ചുനടക്കുന്ന ഭംഗിയും
സ്തിപഥഗംഭീരനോട്ടവും, ശ്രേഷ്ഠമാം
ശുഭഭാവവും, ഭീമമാംതുമ്പിയും,
11. സ്വപ്നപ്പട്ടമണിഞ്ഞതൻഗണ്ഡത്തിൽ
തിണ്ണമാർക്കുന്ന ഭൂഗോരവങ്ങളേ,

ഏതുകെന്തുകമായിരുന്നു തവ
ഭക്തലോകം നിത്യം ത്രിപതേ!

12. മുത്തണിഞ്ഞുള്ള ലക്ഷ്മികുടുംബോ-
ടൊത്തുശീലിച്ച തൃക്കൈത്തളിരിനാൽ
ഏതുകാലമി ഹസ്തിപ്രവരൻ
മയ്യകടാക്ക മുത്തണിയിച്ചുനി.

13. പൊൻകിരീടവും, നീലപ്പുകഴൽ
തകൽമിന്നുന്ന പങ്കജമാലയും,
തകക്കിണിപ്പൊൻമണിമാലയും,
പങ്കജാക്ഷ! നിൻപീതമാംവേലയും.

14. ചിന്നിമിന്നും നിൻ നീലത്തിരുമേനി
മിന്നൽമിന്നുന്ന കാങ്കുകിൽപോലവേ
പാൽകതിർതുകാ ഘട്ടുകടയുമായ്
ദിംബമാസ്തിശൂം വെണ്വാമരത്തെടും

15. ലോലപിഞ്ചമായാടിക്കളിക്കും ന -
ല്ലാലവട്ടവും പൂണ്ണമന്ദ്രോപമം,
അഞ്ജനക്കന്നിനൊത്തു ലസിച്ചൊരീ
കണ്ണരേന്ദ്രൻമേലത്രവിശേഷമായ്

16. കണ്ണനാഭ! വിളങ്ങിയിരുന്നിതെ-
ന്നഞ്ജസാ നീ മറച്ചതാഹസ്തിയേ?
മൃഗരംവെച്ചുപൊട്ടിക്കതിനകം
ഉത്സവകാലം ലോകാഭൈകിലും,

- 17. ചിത്സപരൂവ! ഭവാനെവമിച്ഛേതീ-
 സഃസ്വപദോവിഗജേന്ദ്രൻ “നിരങ്കശം”
 ഭൂസൽവിട്ടു കലഗിരിപോലെനി-
 ന്നാസകലം രസിപ്പിച്ചിരുന്നു ഹാ!
- 18. ഭാനവാരിയെത്തുകിരുമിഗ്ഗജം
 ഭാനവാരിനീപോലെ ‘വിശ്രംഖലം’
 ആനശ്രുട്ടത്തിൽ പണ്ടെങ്ങുംകേൾക്കാത്തത-
 രാനൽച്ചന്തങ്ങൾവെച്ചു കളിച്ചല്ലോ!
- 19. തുമ്പിക്കളിപ്പും, കൊമ്പിൽ, കളമ്പിലും
 പിമ്പിൽവാലിലും, ചാടിപ്പിടിക്കുവാൻ
 തുമ്പുകട്ടുള്ള കുട്ടികൾ ചെൽകിലും
 കമ്പമില്ലതെ തുമ്പിക്കരത്തിനാൽ
- 20. അച്ഛനെനന്നപോൽ ഗാഢം തലോടീടും
 സ്വപ്നമാനസനായ ഗജേന്ദ്രനേ
 നിശ്ചലാസ്തിയിൽ കല്ലോലമാലുപാ-
 ലച്യത! നീ മറച്ചിതോ ദൈവമേ!
- 21. “കൃഷ്ണ! കൃഷ്ണ! മുക്തന്ദ! മുരാനതക!
 വൃഷ്ണിവംശജ! കൃഷ്ണ!” യെന്നിങ്ങിനെ
 ഘൃഷ്ണിയെണ്ണിത്തീരനാമംകേൾക്കുമ്പോൾ
 കണ്ണനീരാൽ കഴുകിക്കുവിടത്തടം.

നിരങ്കശം=തോട്ടികൂടാതെ. ഭാനവാരി=മജ്ജലം. ഭാനവാരി=ഭാനവ
 നെൻ (അന്യരനെൻ) അരി (ശയ്യ)

22 കണ്ണ മാട്ടിനടക്കും കരിന്ദനേ
 പുണ്യ വൈകുണ്ഠലോകോത്സവത്തിനോ
 പൂണ്ണകാരണ്യരൂപ! നീ കൊണ്ടുപോയ്
 പുണ്യരീകാക്ഷ! നിത്യം നമോസ്തുതേ!

-----:x:-----

* കൈരളി പ്രാർത്ഥന.

I

1. പ്രഭാതസൂര്യപ്രഭയോ, കിഴക്കെഴും-
 വിഭാവരീനീചഗിരിപ്രകാശവും;
 സ്വ“ഭാഷ”യായ് പേർത്തു മീനക്കി നിത്യസ്വ-
 സ്വഭാവയായ് കൈരളി മിന്നിടുന്നുതേ
2. അഗസ്ത്യസന്ദേശവിളംബരത്തിന-
 തൃഗാധതാത്പന്നതി രണ്ടുമെന്നിയേ;
 അഗദ്മിസ്സഹ്യന്ദ, മൊത്തു സിന്ധുവും
 സുഗന്ധദ്രവാം “മലയാള”മായിതേ
3. അലംഘ്യവീര്യത്തൊടു നാളികേരസൽ-
 ഫലംപെരും ചാരു“രസ”ക്കൊഴുപ്പൊടും;
 മർലംവിനാ സൽഗുണ“ശോഭി” ക്രമന-
 ഘ്നിലമ്പൊടും കൈരളി കേളിപെടുന്നയാം
4. അമാനുഷക്രീഡതടന്നു കന്യയാം-
 കമാരിയാൾ ഭക്ഷിണസിന്ധു പിൻതടേ;

സമാധാനദായക കലപ്പുവേണ്ടിട-
തമായമായ്കാത്തു വളർത്തിനില്ക്കുക.

- 5. പദപദേ സർവ്വ് "പദാർത്ഥം" ഭക്തി സ-
ന്ദേ മൃദസപാദതരം ചമയ്ക്കുവാൻ;
സപദേഹ "ലാവണ്യം" മിടയ്ക്കു പശ്ചിമ-
പ്രദേശമിസ്തിസ്യവണച്ചുനില്ക്കുക,
- 6. വടക്കുഗോ "കണ്ണ" ശിവനു പശ്ചാതായ്
പടൻ "കണ്ണാടക" നാടകത്തിലും;
ഇടപിടിച്ചുൽബണകികിണീസപന്തേ-
ലും കളിപ്പു കളവാണിക്കൈരളി.
- 7. തെളിഞ്ഞ മുകാർബികതൻ കടാക്ഷമാം-
കളിനകന്യാനടി ഗോപികൾക്കുപോൽ
കളിപ്പതിന്നായ് വില്സുനു നീണ്ട കൈ-
രളിക്കണച്ചും "മധുമാധിസൽപദം"
- 8. ഭൂവിപ്രസിലേ! ഭൂഗുരമശക്തിയാം-
സവിത്രിതാൻപെറൊരു കേരളക്ഷമേ!
പവിത്രസരോപ! ഭവതിക്ക ധന്യരാ-
യവില്ലവീർയ്യാലുടർമക്കൾമിക്കതും.
- 9. ചെറുപ്പകാലമുതലീഭവൽസ്തനം
ചുരത്തിടും പാലുനകൻ നന്ദൻ;

സർവ്വപദാർത്ഥഭക്തി = എല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങളും (സാത്തനങ്ങളും) ഭക്തയും ഭക്തി.
 പദാർത്ഥങ്ങൾ = പദങ്ങളും അർത്ഥങ്ങളും എന്നും. ലാവണ്യം = സൗന്ദര്യം.
 ഉല്പന്നിനങ്ങൾ എന്നും.

കരുത്തുകൂടിച്ചിതുകാമയേനവെ-
ക്കറന്നവെല്ലു വിവിധം നിറക്കടം.

- 10. ശിശുക്കളാത്തങ്ങളോ! നിനക്കിലാ-
വിശുദ്ധ“വംശസ്ഥ”രഭിന്നരെങ്കിലും;
നിശാസകാരത്തിലുഴന്നിരിക്കയാൽ
പ്രശാന്തമപ്പൊൻനിധിയിൽ പരാജ്ഞുഖർ.

II

- 11. ബുദ്ധസൂത്ര്യനൊരുകാലമസ്ഥി-
ച്ചിലുരാതലമുഴന്നിരിക്കവെ:
ഉലതാസതിമിരത്തിൽനിന്നു പ-
ണ്ടുലരിച്ചൊരുദയാദ്രി കൈരളി
- 12. കേരളത്തിലുള്ളവായൊരപ്രഭാ-
താരണന്റെ കിരണങ്ങളല്ലയോ!
ഭാരതത്തിലവികല്പസൽപദ-
ശ്രീരതകുട വലുതായ സൽപഥം
- 13. ആ ഹിമാദ്രിയുടെഗർഹപരത്തിലേ-
സാഹിതിക്കു പുതുജീവനേകിയും;
ദേഹികൾക്കുസുധയായ ശാങ്കരീ-
മാഹിതിക്കുതിന്നു കൈതൊഴാം സദാ.
- 14. ദ്രാവിഡാദ്യവിലഭാഷകൾക്കുമീ-
ഭൂവിലേകജനയിത്രിയെങ്കിലും;

ഉലം.....മിരം=വലിച്ചു കൂരിരുട്ട്. അവി.....രതർ=
നിമ്നികല്പത്തിൽ താല്പര്യമുള്ളവർ. ശാങ്കര.....ഹിതി=ശ്രീ ശങ്കരന്റെ
മാഹാത്മ്യം.

ദേവഭാഷ, ബഹുമെച്ചമാമഹ-
സ്സാവഴിക്കരുളി കൈരളിക്കുമോ!

- 15. പങ്കുമാറ “പതിനെട്ടരക്കവി-
ത്തകമാലയണിയുന്ന കൈരളീ;
അങ്കസീമനി“യരക്കവി”കൃതി-
പ്പുഞ്ചിടാവിനെയണച്ചുപുൽകയാം.
- 16. ഭണ്ഡപാണി കകവിവ്രജത്തിനു-
ഭണ്ഡശാസ്ത്രി ശുഭദേവഭാഷയേ;
തിണ്ണമിങ്ങരുകിലും, സ്വഭാഷയാം-
പെണ്ണതേവഴി വരാതിരിക്കുമോ?
- 17. കണ്ണപാളികളിരുവിധത്തിലാ-
വണ്ണനീയകവിചൊന്ന സൽകൃതി;
വിണ്ണവർഷമതിവിസ്തൃയപ്രദം
കണ്ണനുള്ള കളവേണഗാനമേ!
- 18. നെഞ്ചലിച്ഛഥ വിരിഞ്ചുപത്തിതൽ-
ചഞ്ചലൽക്കരവിപഞ്ചികാരവം;
തുഞ്ചനുള്ള കിളിചൊന്നകൊഞ്ചലിൽ
സഞ്ചരിപ്പുതമുതപ്രവാഹമായ്.
- 19. സ്വപ്നമാക്കി മുറ്റുമേനിക്കൈരളി-
ക്കിച്ഛപോലെ ഭഗവൽകഥാഗതി;
മെച്ചമായ മണിമാലയായഴു-
ത്തപ്പുനേകി മകളിൽകണക്കിനെ.

20.   ധ്യാനദൃഷ്ടാമരി ഭട്ടപാദനം
മാനനീയകവിയാക്കിവെച്ചൊരാൾ;
ശാന്തമാധുരിയിൽ മെച്ചമാൻ, പൂ-
ന്താനമോക്ഷിൽ മധുരം മധുവ്രതം.

21.   ‘വേഷനത്തനകഥാ’രസം, വെറും-
ഭാഷയായ പല ‘തുള്ള’ലീവിധം;
തോഷമേകി വിവിധം “രഥോദ്ധതാ”-
ലോഷയാത്രതുടരുന്ന കൈരളി.

III

22.   “സന്ദേശം” പല ‘നാടക’ങ്ങളിവയാൽ
              ശീട്ടാണനിശ്രോണിയേ
സ്വപ്നഭേദത്തെനയിച്ചു നല്ലഭിനവ-
              ശ്രീ കാളിദാസന്റെയും;
കന്ദേന്ദുപ്പുവികീർത്തിനേടിയ നവ-
              വ്യാസന്റെയും പ്രേരണിനി-
സ്സന്ദേശം കവിജാഡ്യ “മാഗ്ഗ്”പടലീ-
              “ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതം.”

ധ്യാന.....മരി=ധ്യാനത്താൽ ഭഗവദുക്തം സിലിച്ചവർ.
കന്ദേ.....കീർത്തി=കന്ദ (കന്ദകുത്തിമുല്ല) ത്തിന്റെ ഇന്ദ്ര (ചന്ദ്രൻ)
വിന്റെയും മരി (കാന്തി) പോലെയുള്ള കീർത്തിയോടുകൂടിയവൻ
കവി.....ഡിതം=കവികളുടെ ജാഡ്യമാകുന്ന മാഗ്ഗ്പടലീക്ക്
ശാർദ്ദൂലത്തിന്റെ (വ്യാജത്തിന്റെ) വിക്രീഡയേപോലെ ആചരിക്കു
ന്നത്. ജാഡ്യത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതെന്നു താല്പര്യം. ‘ശാർദ്ദൂലവിക്രീ
ഡിതം’ വൃത്തം എന്നും.

23. ചീത്താദരത്തൊടമ 'കന്ദലതേന്ദ്ര'ലേഖാ—
'മാന്താഞ്ചവമ്'മുഖഗദ്യകമാച്ഛലേന
നീത്താർമണംപെരുകി കൈരളി പുഷ്പവാടി—
ച്ചാത്താൽ 'വസന്തതിലകാ'യിതമായ് ലസിപ്പു.

24. ഉള്ളിൽപീയൂഷമുള്ളൂർ'മൊഴി ഗന്ധനമരോ!
തുക്യാം 'പച്ചയിൽ'തേൻ
തള്ളിക്കൊള്ളു ന്നു 'കണ്ടൂർ'മൊഴി മഹിതര,യേ!
'പന്തളം' 'ശ്രീകമാരൻ';
'വള്ളത്തോൾ' വാണിചാരപ്രകൃതിയുടെ നന്ദം-
പുഞ്ചിരിക്കൊഞ്ചലിന്നെൻ—
തള്ളക്കിക്കൈരളിക്കിടന്നിനെ സുകൃതിമണി—
'സ്രദ്ധരാം'ഗം ജപലിപ്പു.

25. കൃതിജനമണി'യപ്പൻതമ്പുരാൻ' കൈരളി! തപൽ-
പ്രതിനവമുണവുലിക്കുള്ള രക്ഷാധികാരി.
അതിശുഭമതി 'പുന്നശ്ശേരി' 'യാദൃത്'മുന്യാം
ശ്രുതിപെരുകിയ വിദ്വ'ന്മാലിനി' ശ്രീനിയേ! നീ.

26. തുടുതടുടെടുചിതള്ളം 'വണ്മണി'ശ്രീതുടന്നാ-
'നടു'വൊടു'വിവയോളംനീണ്ട സാഹിത്യമാലും,
പടുതയൊടുയരിച്ചിക്കൈശ്രീകണ്ഠവക്ഷ-
സ്സുടുവി വിലസുന്തു 'മാലിനി'ത്തീണ്ടിടാരെ

സുകൃതി.....രാംഗം=നല്ല കവിതകളാകുന്ന രത്നമാലകളണിഞ്ഞ
അവയവം എന്ന അല്പമു. 'സ്രദ്ധരാ'ച്ചത്താമന്ന സൂചന. വിദ്വന്മാ
ലിനി=വിദ്വാന്മാർ (പണ്ഡിതന്മാർ) ആകുന്ന മാലയോടുകൂടിയവർ.
'മാലിനി'ച്ചത്താമന്നം.

27. അമ്മേ! സമസ്തസമകൈരളി! ദേദമില്ല
നിന്മേനിയിൽ കിമപി ഞക്കുചടക്കുമെന്നും;
സമ്മേളനത്തിലിതിജ്ഞാനു വടക്കുഭാഗ-
ത്തിൻമേനിയും ചെറുതുഞ്ചാൻ വെളിവാക്കിടുന്നു.

28. കവിത ഭൃശം കരകവിയും -
ചടിയൊഴുകിത ശാസ്ത്രസിന്ധു 'ശങ്കര'കവിയും
'പുനവും' ബഹുമഹിമ,ഹിതേ!
തന്നിതുതേ 'കോലഭൂ'മിഭൃതഹി! മഹിതേ!

29. ആഗമോക്തവിധിപാലവെ ഭൃശം
രാഗമാധുരിയിൽ ആതനകാവ്യം.
ഭാഗയേയമിഹതന്നതിന്നെന്നും
'സ്വാഗതം'പെരിയ 'കോട്ടയമേ'തേ!

30. പ്രതചിത്രചരിത്രമാം ഗണി-
താഗമത്തിനുദിവ്യ'സ-
ഭൃതമാല' സുസംസ്കൃതം വിര-
ചിച്ചു താനുണിയിക്കയാൽ

കൈര.....ഭൂവി=കൈരളിയുടെ കണ്ണത്തിലും മാറിടത്തിലും എ
ന്നർത്ഥം. മാൽ - ഇനി എന്നു പദം. 'മാലിനീ'വൃത്തമെന്നു സൂചന. ഭൃശം=
അന്യർത്ഥം. ഹിതേ! മഹിതേ! ഹേ! കോലഭൂമിഭൃതഹി! (കോലത്തിരിക്കുന്ന
രാജ്യമേ!) കവിത.....ശങ്കരകവിയും, പുനവും തേ (നിന്നുക്കു) ബ
ഹുമഹിമതന്നിതു എന്നുനടയം. പ്രത.....രിതം=പുരാതനമായും ചി
ത്രമായുമുള്ള ചരിത്രത്തോടുകൂടിയത്. ഗണിതാഗമം=ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം. 'സ
ഭൃതമാല' എന്ന് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പേര്. നല്ല രത്നങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള മാല
എന്നും.

അന്നമെന്നിയെ കൈരളിക്കൊരു-
‘മല്ലികാ’മലർമാലയാ
ആത്തരാജകവീന്ദുവാണ ‘ക-
ടത്തനാടി’നു കൈതൊഴോ

31. ശ്രീമ‘പുഷ്പരവർമ്മ’നാമമെഴുമാ-
‘ഭൈരവേക്ഷമദപല്ലഭ’-
നോമൽസുന്ദ മദീയമാതുലപദം
‘കുഞ്ഞുണ്ണിയാം പണ്ഡിതൻ’
ശിമാൻ ‘ശങ്കരവാതു’രെന്ന പലസൽ-
സാഹിത്യകാരൻ സു-
ക്ഷേമംനൽകിയ ഭൈരവഭൂമിപകല-
ശ്രേയസ്സിനും കൈതൊഴോ.

32. രാമാണ്ഡ്യൻ ‘മമ മാതുലൻ ഗുരുവരൻ’
പിന്നീടു ‘കുഞ്ഞുണ്ണി’യെ-
നീമന്നിൽ ചുകരപൂണ്ടു സൽക്കവിവരൻ
മജ്ജേയ്യപാദം മഹാൻ.
ശ്രീമാനാം ‘കവനോദയോ’ ‘ദയ’മണി-
ഭൃത്താ വചോദേവിതൻ-
പുമുച്ചാം രവിവർമ്മദേവനിയരിൽ
കൂത്താടി വാദേവിയാൾ.

ആത്മം=പുതിയത്. മല്ലികാ.....മാലയം=മല്ലികപുഷ്പകൊണ്ടുള്ള മാല.
‘മല്ലികാ’വൃത്തമെന്നും. ഭൈരവേ.....ല്ലഭൻ=കടത്തനാട്ടുരാജാവ്.

33. 'സന്താനഗോപാലക' കാവ്യത്തെ-
സന്താനമേകീടിന ലക്ഷ്മിരാജ്ഞി
എന്തായപോൽ ഓമനരേഖവശം-
ചെപ്പന്താരിൽവാണിടിന വാണിയല്ലോ.

34. 'ജനരഞ്ജിനി'കീർത്തികൊണ്ടു 'കേ. സി.'
സരസൻ ചകസരിഗദ്യകീർത്തികൊണ്ടും,
കളകൈരളിയാം ലതാപ്രകാശം
തെളിവിൽ കോമള'പുഷ്പിതാഗ്ര'മാക്കി

35. ഭാസിക്കു 'കൃഷ്ണവായു'പ്രഥിതകവി, പകരം—
പ്പെട്ട 'കുട്ടപ്പ'നമ്പ്യാർ
കേ. സി. എൻ സൂരി 'വാഴനവ'പ്രേ ചെമ്പവ—
ര' ലിജൻ മാന്യശീഖൻ,
രാസികൃംഭേൻ ഭാഷാതരകൃതിചതുരൻ
നമ്പിയാരിങ്ങു പി. കെ.
യാദു സിദ്ധം 'മാധവി'സ്മൃതമണി, പകരമല്ലമാ-
ലക്ഷ്മിയാം' കെട്ടിലമ്മ.

36. എണ്ണിക്കാട്ടിസ്സംഹസംവേണ്ടചെററെ-
രണിതൃണ്ണൻനായരോ! സുപ്രസിദ്ധൻ,
ഖണ്ഡിച്ചോതാമിന്നു തൽകീർത്തിപുഞ്ചോ
പൂണ്ണന്ദ്രശ്രീ ശാലിനീ'ളേ ലസിപ്പൂ

ജനരഞ്ജിനി=ജനങ്ങളെ രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നത്. 'ജനരഞ്ജിനി' മാസിക
എന്നും. ലതാപ്രകാശം=പുരസ്കൃ ലത. 'പുഷ്പിതാഗ്ര' വൃത്തം. പൂ-
ണ്ണൻ .....ശാലിനി=മുഴുതികളിന്റെ ശോഭപരമെങ്കിൽ തിളങ്ങുന്നത്
'ശാലിനീ'വൃത്തം എന്നും.

37. അക്കാശ്ശുവാൽക്കാർമറവികളും ത-
ന്നരക്കാമ്പലിച്ചിടവെ മുശലഭോവാൽ
വിശ്വാതനാം ശങ്കരവർമ്മരാജാ
സൽക്കാവ്യകാരൻ കമലകണക്കെ.

38. സന്നാത്യസൽക്കവി മണന്തല 'നീലകണ്ഠ'-
ശർമാവ്യമാരയിരു'നായർ മികച്ചവിദ്വാൻ,
നിർമ്മായസാഹിതിവിമർശനവീരസിംഹ-
കർമ്മാവിരിപ്പു പുകച്ചെന്തിന 'ചന്ദ്രനമ്പ്യാർ'

39. നിരപമഹലിതരസത്തേൻ
രൈരൈരൈനൽകാൻ 'കമാരസുകമാരർ'
ബിരുതൻവിദ്വാൻ എം. കേ. -
ഇരക്കുളാവിവിധശാസ്ത്രഗദ്യകവി.

40. തെക്കുവടക്കുമിനിയും പലമാന്യകാവ്യ-
നെയ്യുംഭിമിങ്ങിനെ വിളങ്ങി നിറഞ്ഞുനില്ക്കുക
വായ്ക്കുന്ന പെരുതഴുവിളകൊടുകീർത്തിശുഭ്ര -
ദിഷ്ടാഭേമരളികളിൽമിന്നുക! കൈകളിശ്രീ

ഒരു മഹാ രോദനം.

(കേക.)

I

എന്തൊരുശബ്ദമാണിതെന്തൊരുശബ്ദം കണ്ണാ-
ത്തുദം - തച്ചലച്ചുകരയുന്നിതാ ലോകം!

ഇന്ത്യയിലുത്തരാശാമുഖത്തിലകാലിക-
 സന്ധ്യയിൽ പുറപ്പെട്ടൊരിമ്മഹാരോദനത്തെ;
 വിന്ധ്യഗർഭമുഖപ്രതിരോധനം തള്ളി-
 യുന്തിയിട്ടുക്കിണാശാമുഖത്തുമാതാകേരംപ്പൂ!
 ശീതളാപലംതൊട്ടിസ്സേതുപയ്യന്തം മഹാ-
 ഭൂതലം ചുട്ടകണ്ണീർമഴയിൽ മുങ്ങുന്നിതാ!
 ഭസ്മരംഭരണമേ! ഒട്ടിയിവിജ്ഞിതം,
 ഗൃത്തരംഗേമോ ഘോരതമിസ്രത്തിനീലോകം!
 അത്തലെന്തിൽപരംവേണ്ടതു? ഭാരതത്തിൻ-
 “ചിത്തരഞ്ജന”നാഡി പൊട്ടിയോ ശിവ! ശിവ!
 കത്തിനോവുന്ന സർവ്വനാഡികൾതോരമുള്ളിൽ
 സതപമില്ലാത്ത ജീവപൂവുമായിതോ ലോകം!
 ക്ലേശബാഹുപുണ്ടലോകമേ! നമുക്കുള്ളാ-
 “ദേശബന്ധ”വേ തട്ടിപ്പിറിച്ചു! ഹതവിധി!
 യോഗിയോ “മഹാത്മജി”തന്നിൽനിന്നുദിച്ചൊരാ-
 ത്യാഗമാംപ്രദീപ്തിയെ പത്തിരട്ടിയായെങ്ങും;
 ആഗസ്റ്ററുവെത്തുവാൻദിച്ച ഭാരതത്തിൻ
 ഭാഗ്യേയമാം രത്നദിപമേ! പൊളിഞ്ഞിരോ!
 ശോകവിഹാസലതയിൽ ജീവനെഴുഷയം സുധാ-
 സേകമായുളേളാരങ്ങെ “ചിത്തരഞ്ജന”നാമം,

വിന്ധ്യ . . . . . രോദനം=വിന്ധ്യപർവ്വതത്തിന്റെ ഗുഹാമുഖ
 ങ്ങളിൽനിന്നു മുഴങ്ങുന്ന മാഹരാജി. ചിത്ത . . . . . നാഡി=ചിത്ത
 ത്തെ രങ്ങിപ്പിക്കുന്ന നാഡി. ചിത്തരഞ്ജനൻ (സി. ആർ. ഐസ്റ്റ്) ആക
 ന്ന നാഡി ഏണം. ആഗസ്റ്റ്=അപരാധം.

“ലോകസേവനത്തിനായ് ഭാസൻ്റെനെ”ന്നുകൂടി-
 “പ്രാകത”കൂട്ടിപ്പരിവാവനതരമാക്കി.
 മുകന്ദം, ബഹിരന്നമാബാലവൃദ്ധം നര.
 ക്ഷേകമാ മന്ത്രമാക്കിവെച്ചുഭാരത! ഭവാനു;
 ഭാരതമാതാവിന്റെ പണ്ടത്തേ പൃഥുധർമ്മ-
 പാരമ്പര്യത്തിൽനിന്നുമുണ്ടായ മഹാമഹൻ.
 സത്യമംജപിക്കനാം പ്രത്യയംജപിക്കനാം
 “ചിത്തമജ്ഞന”ഭാസനാമമെൻ ഭ്രാന്താക്കളേ!

II

ഭാരത പശുക്കിമുഖം നേരിട്ടുവന്നോളുണ-
 പാതക “വിശ്വാമിത്ര”ക്രൗര്യുപീഡനങ്ങളാൽ,
 കാതരനായിത്തീർന്ന താതപാദിനോടൊപ്പം
 വീരസംശയം തന്നെപ്പോലുമേ ധീരധീരം.
 നിഷ്ഠ പ “മിൻസോരവെൻസി”പ്പല്ലു സന്നിമയായ്
 വില്ലേണ്ടിവരികിലും കഷ്ടമജ്ഞതിൽ ഭവാനു,
 നില്ലാത്തുനീതോ! ചിത്രം! കപ്പയിലേറെക്കാലം
 ഖയാല്ലോണ്ടമത്തു മണി നില്ലു മോ കാലംപോലെ?
 കാലവഞ്ചിതരായിക്കാശുപോലുമേ കിട്ടാൻ
 മേലിലാശയുവിട്ടോരക്കടക്കാക്കായ് ഭവാനു

ഈപാ . . . . . പീഡനം=ഈപാപമാകുന്ന ‘വിശ്വാമിത്ര’ക്രൗ
 ര്യംകൊണ്ടുള്ള പീഡനം. ഋണം=കടം. ക്രൗര്യം=നിഷ്ഠ രത്നപദാദം. ഇൻ
 സോരവെൻസിപ്പൽക്കസൽ=ഇൻസോരവെൻസിയാകുന്ന ചണ്ഡാലൻ.
 കാലം=നായികല്ല.

ധർമ്മജിതദ്രാഗ്യത്താലക്കടം വിട്ടീടവേ
 സമ്മദാശ്രവിലവരങ്ങളെയെക്കളിപ്പിച്ചു.
 നർമ്മമതപവും, നിമ്മതൃദയം പണംമൂലം
 ഭർമ്മദാസ്യവും നൃത്തംവെക്കമിക്കാലത്തഹോ!
 നിമ്മലം പുരാതനം സത്യത്തെയുണർത്തുവാൻ
 അമ്മചിപ്പുണ്ടായ്ഭവാൻ നൃത്തനഹരിശ്ചന്ദ്രൻ!
 ശ്ലോച്യമായ് ന.മുക്കിന്നുകിട്ടിയ “ഹരിശ്ചന്ദ്രാ-
 ചാചപ്താനം” പാരായണശ്ചെയ്തനാം ഭ്രാതാക്കളേ!

III

ശോഭനം സ്വദേശമാം ഭാരതത്തിലെലുൽമം
 സോപഹാസമായധിക്ഷേപിച്ചു വിദേശത്തിൽ,
 ക്ഷോഭിച്ചുകൊണ്ടുലുൽമതേജസ്സുത്തെളിയിപ്പാൻ
 സ്വാഭാലാഷഭം “സീവിൽസുട്ടീസ്സിൻ” ബിരുദത്തെ
 ത്യാഗയാഗപ്രാരംഭദീക്ഷിതൻ മുദ്രയാക്കി,
 സ്വാഗതംചൊല്ലിപ്പോന്ന “ദേശബന്ധ”താൻ ഭവാൻ.
 നാകകാംക്ഷയുമാത്മയജ്ഞത്തിൽ ഹോമിക്കുവാൻ
 ജാഗരൂകനി“ദ്രാസ്സി”ൻദ്രാസ്സിനെനുള്ള നാശം?
 സ്വന്തമാംഗ്രഹത്തിലും സ്വപ്രയത്നത്തിൻഫലം
 ഫന്ത! തൻകയ്യിൽവെക്കാൻവിടാത്ത പാരതന്ത്ര്യം
 സന്തതംനൽകീടുന്നസന്താപംകണ്ടിമ്മാത്രം -
 സന്താനങ്ങളോക്കായ് സർവ്വസ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിപ്പാനായ്

ത്യാഗ . . . . . തൻ=ത്യാഗമാകുന്ന യാഗത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തെ
 ദീക്ഷിച്ചുവൻ.

അപ്പാരതന്ത്ര്യത്തോടു ധീരമായ് പോരാടുവാൻ
 ദിക്പാലാംശജനാരായ് വന്നുള്ള മഹാമാരിൽ
 വിസ്താരശ്യാഗചണ്ഡഗംഗധീവധിണ്ഡിമത്താൽ
 മിപ്പുതംകലുകിയ വിജയൻ വീരവീരൻ
 ഇപ്പുയപ്പാശ്രേസരൻ നാട്ടിയ ജയസ്തംഭം
 അതൃതം ഭാരതത്തിൽ ജ്വലിച്ചു കടാട്ടിപം!

IV

ഘോരദാരിദ്ര്യംമൂലമാൺചായ് വലയുന്ന
 ഭാരതസന്താനങ്ങൾ, ആത്മീയസഹോദരർ!
 ചാരതങ്ങളവർകൂട്ടുമാർത്തന്മാരെക്കേട്ടി-
 ങ്ങരുടെചിത്തം ധീരമെങ്കിലുമുചിത്തരുപോയ്;
 ആരുടെമുഖപത്മം വീരസൈന്യമുപേണ്ണം
 ധാരയാകെളായകണ്ണീമാൽ വലഞ്ഞുപോയ്;
 ആരതുമൂലം ചിതം! തന്നെന്ദ്രപദവിരും
 തീരൈവിസ്മരിച്ചാതമപ്രേമവിഹാസനായി,
 ഭൂരിഭൂവ്യമെന്നല്ല രാജധാനിക്കൊത്തതൻ-
 ചാരമന്ദിരമെന്നിസ്സുര്യസപദാനത്തിനാൽ
 ദീനവസുലതപമം ചാണമേലുരസിൽതൻ-
 മാതവജനം പ്പാനിൽമാറ്റിനെത്തെയ്യിച്ചു;

വിസ്താര . . . . . ധിണ്ഡിമം=വിസ്താര (അങ്ങനാലി) മാകുന്നു
 ശ്യാഗചണ്ഡഗംഗധീവധിണ്ഡിമം. ശ്യാഗ . . . . . ധിണ്ഡിമം=
 ശ്യാഗമാകുന്ന ചണ്ഡഗംഗധീവത്തിന്റെ ധിണ്ഡിമം. ധിണ്ഡിമം=വര
 ദ്രുഘോഷം.

ആ, നരശേഷ്യനുള്ളമാഹാത്മ്യമനന്തമാം;
ബാനറിഞ്ഞതുമാത്രം രോദനംചെയ്തിടയാം.

“വന്ദേമാതരം” ദേവി! “വന്ദേമാതരം” ഭവേൽ—
സന്ദേശം വേണ്ടവണ്ണംനിർവ്വഹിച്ചു നിൻപുത്രൻ.
തൻദേഹം സഹോദരപ്രേമാവർത്തിയിൽമുക്കി—
സ്വന്ദോഹമൊന്നു സച്ചിദാനന്ദസ്തുത്യത്തിനായ്
പ്രാർത്ഥനയായ് നീവെച്ചുകാലമാകുന്ന മുഖ—
ക്കച്ചയിൽപോയ്ലസിച്ച് സ്വപ്നങ്ങൾ രമിക്കുവാൻ.
വന്ദേമാതരംദേവി! വന്ദേമാതരം സദാ.

ശ്രീ ഗുരുസ്തുരണം.

1. വിണ്ണായകല്ലലയിലെണ്ണാവതല്ല, നിശി
ചുണ്ണാമ്പുകൊണ്ടു പല വണ്ണാളിയാഴ്ചേഴിതി;
കണ്ണാൽപകർപ്പുള്ളവതാരാണു മാധുതിന
ചണ്ഡാംശുബ്ബിംബകരമോരോണനീടുവ്തു;
2. ഉൽഹല്ലമാക്കിപരമാരാണു ലോകമയ-
മിപ്പുസ്തുതത്തിൽ നവചിത്രങ്ങൾ കാട്ടുവതു;
ഉതട്ടുതി സുസ്ഥിതി വിനാശങ്ങളെന്നുപൊരു-
ളുൾപ്പു വിലാക്കിതൊരു ലീലാവിലാസകൃതി;

ചണ്ഡം.....കരം=സൂര്യരശ്മി. ‘സ്തിമിതാ’ഘൃതം: ത. ഭ. യം.
 ജ. ല. ലം. മദ്ധ്യേ മുറിഞ്ഞാൽ ‘സ്തിമിതാ’ഭിധം. ഉൽഹല്ലം=വികസിതം.
 ഉൽള .....നാശങ്ങൾ=സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരങ്ങൾ.

3. ഓരോവികാരഗതി നിശ്ശബ്ദമായ് നീയത്-
മാരോരചിപ്പു കരളാഴിക്കുകത്തലകൾ;
നിരോടുനീതിനൊരയോഗം വിരോഗമിതു-
മാരോരചിപ്പു സുഖദുഃഖൈകവിത്തുവൃദി;
4. ചിത്രം കിനാവുകളിലേവൻ വിചിത്രമയ-
ചിത്രംകുറിച്ചു ചുമരില്ലാതിടത്തു് ഹ! ഹ!
പത്രങ്ങൾ വേണ്ടപലദിക്കിൽ പറപ്പുനിന്നു
മിത്രംസ്വയംസ്വമതി, യേതോരു പക്ഷിയതു;
5. ചെട്ടെന്തുകെട്ടുപല വിദ്യുൽപ്രദീപനീര
വിട്ടെന്നവണ്ണമുഖവാദുള്ള കൂരിരളിൽ,
ഒട്ടേറയായ് ചലനചിത്രങ്ങൾ കട്ടി, യതു-
മിട്ടുചെയ്തവൻ യവനികങ്ങളിൽ വാഴുവതു;
6. ഗാഢം സുഷുപ്തിമയ നീലപ്പടത്തിലതി-
ഗ്രന്ഥംകരിങ്കടലിൽ മുക്താഫലപ്രതിമം,
ഉഷ്ണാനിജം വിമലതേജസ്സിൽ നിത്യമവ-
ഗാഢസ്വവിദ്യശൊടുമേവൻ രമിക്കുവതു;
7. ഇഗ്നാധിനിട്രകളിൽ വീണുള്ളജീവികളി-
ല്യംകാത്തലായ് വിലസി നന്നായുണർന്നിശി,
വൃൽക്കാമ്പലിത്തവയെ നോക്കുന്നു തെല്ലുവിര-
മിക്കാതെവൻറെ ബഹുനക്ഷത്രനേത്രനീര;
8. സ്വാകാരമത്രവലു, താരാണതാർക്കിവാ-
താകാശമാസകല മാർക്കമാത്രമിതു,

പത്രങ്ങൾ = ചിരകകൾ. മുക്താ . . . . . തി.കുംഭുതുമണിക്ക
 തുല്യം. ഉഷ്ണം = വഹിച്ചത്.

രാകാശശാങ്കമുഖ ഗോളങ്ങളെത്രയതി—

ലേകാന്തശാന്തിയൊടു നീന്തിക്കളിക്കുവതു,

9. സ്റ്റേമാർട്ട്ഭാവമെവനെങ്ങും സമം, പവന-
ബാഹാസഹസ്രമെവനെങ്ങും വിരിച്ചുലിവിൽ
ദോഹദിയായ പലബന്ധത്തിൽ വീണബഹു-
മോഹാസജീവികളെ നന്നായ്തലോടുവതു;

10. ഏവൻ സഹസ്രകര ബിംബത്തിൽനിന്നുശുഭ-
ഭാവംപകർന്നുചകിതൊട്ടാകെ നോക്കിയഥ,
സൌഖ്യബൃഹത്തുമായ വസ്യംകൊടുത്തു, സുദി-
നാവർത്തനത്തൊഴിലിൽ നില്ക്കുന്ന ദീപ്തനിധി;

11 നില്പൂഭീവാനമലനസ്സുറ്റുലോകതര
ചിൽപുരുഷൻ നിഗമമുൾച്ചെപ്പിൽവെച്ചുമണി,
തപൽപുവൽമേനിയുടെ മാഹാത്മ്യമോത്തുനവ-
കപ്പുരശീതളിമ ഞങ്ങളുംകൂ വന്നിടുക!

പുരവം പപ്പുങ്ങിട്ടം.

(കേക.)

മിന്നത്തപച്ചപ്പതം തന്നിലക്കിളിക്കൊഴു-
കണക്കെ വളഞ്ഞാവകുസുമം കാഞ്ചയാലെ;

പവ . . . സഹസ്രം=പവനന്മാരാകുന്നു നിരവധി കൈ-
കൾ. സഹസ്രകരബിംബം=സൂര്യബിംബം. സൌഖ്യ . . . വസ്യം=
ചെറുപുഷ്പങ്ങൾ.

‘കിംശ്രു കഃ?’ ‘കിംശ്രു കഃ?’ മെന്നാരോഹണോരീടയാജ്
 കിംശ്രുകമായതാനോപരക്കെ മുരിക്കുകൾ!
 വാസ്തവമനോപചിക്കം നരകീമുരിക്കുക-
 ജാസ്വദയാനക്ഷീടുന്നു സാദൃശ്യഭ്രമശരം,
 ഏകിലുകവി ഭൃഷ്ടിയിവയ്! തിളങ്ങുന്ന
 ക്ഷമപ്പുകലയിൽ കഃണന്ത്രപത്മരാഗം.

പഞ്ചസായകനുള്ള പൂരമാമൃതസവത്തിൽ
 ചഞ്ചലങ്ങളായ് നീണ്ട കൊമ്പുകളോരോണിലും,
 ചെഞ്ചുകപ്പേറീടുന്ന “മത്യാപ്പ” കത്തിച്ചീവ
 നെഞ്ചകം കുളിപ്പിച്ചു ദിങ്മുഖം കാണിക്കയോ!
 കാക്കകളതിൻ പുകയായിതാ പാറുന്നു ചെ-
 ണ്തിക്കണങ്ങളിങ്ങിററി കീഴേ” പാട്ടു വീഴുന്ന താ!
 ഇടക്കീ വെൺചെമ്പകമൊന്നിതാ വെള്ളിപ്പുകൾ
 വിടർത്തിനില്പുപലനക്ഷത്രദിപങ്ങളായ്
 പലതട്ടിലായിതിരി കൊളുത്തി ജപലിപ്പിച്ചു
 മലരമ്പനായ് കാട്ടും ദിപാരാധനയാമോ!
 ഓരോരോതട്ടിൽനിന്നു മിററിററിവീഴുന്നങ്ങ
 വാതററപല ദീപത്തുള്ളികളിടയിടെ.
 നല്ലൊരീവെളിച്ചത്തിൽ പൂക്കൊട്ടു വഹിച്ചിളം-
 പല്ലവധരിക്കളുൾ നാട്ടിലെ ചെൺകിടാങ്ങൾ.
 കേവലമമുഗ്രിമ പ്രകൃതിസൗന്ദര്യത്തിൽ-
 ഭാവസൗശ്രൂണിമാത്രം പുണൻ തേൻകൂമ്പുകൾ
 “പൂരക്കേന്ദ്രക” എന്ന ലക്ഷണം കരണിക്കുവാൻ

മാരവാത് കരിങ്കുപ്പി വളകൾധരിപ്പവർ,
 പ്രകൃതീശപരിതന്റെ കോമളച്ചെഞ്ചുണ്ടിയി—
 ള്ളിശുദ്ധമാം വെള്ളപ്പുഞ്ചിരി കണ്ടിങ്ങിവർ
 ചെമ്പട്ടുവിരിപ്പിലും, വെൺപട്ടുവിരിപ്പിലും
 പുകഴ്ൽ വെച്ചുങ്ങോരോ ചുളിവുചമച്ചിതാ!
 ഞാഴിഞ്ഞവാർകന്തളം ചുമലിൽതാങ്ങിമന്ദം
 ചുഴിഞ്ഞുനോക്കീടുന്ന പുകലയരുകുമാരൻ.

ചെന്തളിർക്കരത്താല ചെറുതോട്ടിയെമെല്ലെ
 ചൊന്തിച്ചുകൊള്ളത്തവെ, കൂട്ടാക്കാതൃതറിയും,
 മങ്ങിനമുഖം കാട്ടിത്തുളളിനീട്ടിയങ്ങോട്ടി
 ചൊങ്ങിത്തട്ടവെ, വീണ്ടുംകൊഞ്ചിയും, ചാഞ്ചൊടിയും;
 “ചിങ്കോത്തം” കളിപ്പിക്കും പുകലകണ്ടിച്ചെറു—
 ചെൺകിടാങ്ങളിനാണം കൻങ്ങിച്ചിരിക്കയാം.
 “നാണവും, വിഷാദവുംവേണ്ട മക്കളേ! പൂക്കൾ
 വേണമെങ്കിലെൻചുമലേറവി,” നെന്നചൊല്ലും —
 ചെമ്പകമുത്തശ്ശിതൻകൂനിച്ചുമുടിച്ചെ—
 വൻപള്ള പററിക്കേറിച്ചുമലിലിരുന്നിതാ,
 കരപല്ലവംകൊണ്ടുതഴുകുന്നേരം താനെ
 സരസം പൂക്കൾവന്നനിറവു കൊട്ടയ്ക്കുക

പൂരത്തെ ചൊടിപൂരമായിന്നുകൊണ്ടുടുവാ—
 നാരംഭിച്ചൊരിത്തങ്കല്ലെൺകൊടികളെന്നോക്കി,
 വിരിഞ്ഞപുഷ്പങ്ങളാൽ ചിരിച്ചു പലേടവു-

മെരിഞ്ഞി, ചെമ്പരത്തി, കുറഞ്ഞി, കരുക്കത്തി,
തെച്ചിയും, മന്ദാരവുമിച്ഛുന്ന പൂവല്ലിക -
ഉച്ചില്ലക്കരംനീട്ടിയതോ വിളിക്കുന്നു!

രാമനക്കിടാക്കളെ! പോകവിൻ തലോടുവിൻ
ശ്യാമളച്ചെടികൾതൻ കോമളലക്ഷ്മളെ.
അസ്സഹോദരികളെ ചുംബിച്ചുവർത്തന്നോ -
രസ്സലാം പ്രണയാർദ്രചൈതന്യസുമങ്ങളാൽ;
വാമദേവൻറകണ്ണിൽ കരിഞ്ഞുവെണ്ണിറായ
കാമദേവനെ നിങ്ങൾ നിമ്മിപ്പിൻ സുമംഗളം.

നാലു നക്ഷത്രങ്ങൾ.

1. ഉണർന്നൊന്നിന്നലാവിലന്തു-
യാമത്തിൽമുട്ടും മണിയൊച്ചയാലെ
നിസർഗ്ഗമാംകാലമിന്നത്തുവാറായ്
പുകോഴിതാനെൻഘടികാരേന്ത്രം
2. കോഴിപ്പിടപ്പു ബിറകിന്നകം തൻ-
കണ്ണങ്ങൾപോലേതൊരു ചിന്തഹസ്സിൽ
അബായമായ്ക്കുറിയറങ്ങി, ഞാന-
ജ്ഞാനിസ്സഹൃത്തിൽ കണികണ്ടുകൃപി.

പ്രണയാ . . . . . സുമങ്ങൾ=പ്രയത്നം (സ്നേഹം) കൊണ്ട്
ആർദ്രങ്ങളായ ചൈതന്യസുമങ്ങൾ.

3. ഉണർന്ന ശാകംഭിലകൃഷ്ണിതൻറെ
പൊൻകിങ്കിണീനികപണമെന്നവണ്ണം
തൊഴുത്തിലെക്കാലികൾതൻ ഗളസ്ഥം-
ഘണ്ടാരവത്താൽ ചെവിയുംകളുത്തു
4. ഇടുങ്ങിനില്ക്കും മമ വീട്ടിനുള്ളിൽ
കടുങ്ങുമട്ടീപമഹസ്സിനേക്കാൾ
പുറത്തുലാത്തുനന്നാരു പൂനിലാവു
പാരം ചിരിച്ചെന്നെവിളിച്ചുവേഗം.
5. വരൂ! മമസ്നേഹിത! വാനിടത്തിൽ
വിശേഷമൊന്നുണ്ടിഹ കാണുവാനായ്
മാൾകിത്തളർന്നിങ്ങിനെ * “മാതൃഭൂമി”
പറഞ്ഞുതെല്ലാം പരമാർത്ഥമത്രെ.
6. ഹാ! ഭാരതം നമ്മുടെമാതൃഭൂമി
കരണന്തരാദൈനീനച്ചുകൊണ്ടോ?
പരേതരാനാലു മഹാശയന്മാർ
താരങ്ങളായ് നില്പിതു വാനിടത്തിൽ
7. കരിച്ചുഞാനങ്ങു പുറത്തിറങ്ങി
കണ്ണിന്നുമുമ്പെ കരൾ വാനിലെത്തി
നദേസ്സിൽനിന്നീടിയൊരാൾത്തീരക്കി-
ലന്നാലുപേരെത്തിരയാൻതുടങ്ങി
8. പരിഭൂമിക്കൊല്ലസവേ! പരന്ന
പാരാകയും നിന്മിഴികണ്ടതല്ല

---

* മാതൃഭൂമി ദിനപത്രം.

ഘ! പിന്നെയെന്തിങ്ങിഹ നിൻറദൃഷ്ടി
നക്ഷത്രലോകം ബഹുദൂരയല്ലോ.

9. വിയത്തിലെങ്ങും വിഹരിക്കയാലെൻ
കണ്ണിന്നുകാണാതുചകേതുമില്ല.
ഞാനാർത്ഥങ്ങളുൾ നദീസ്പീലുജ്ജോ-
രവക്ടകൈന്ദിഴി നിത്യബന്ധു.
10. പുണൻകൊണ്ടിങ്ങിനെ പൂനിലാവെൻ
പുറംതലോടിക്കരതാർ പിടിച്ചു
കനിഞ്ഞ തൻ ദീപ്കരതൈനീട്ടി-
ക്കാനിച്ചു വീണ്ടും പറയാൻതുടങ്ങി.
11. നോക്കുങ്ങു പൂർവ്വാത്തരയായിക്കിൽ
നക്ഷത്രമൊന്നുജ്ജ്വലമശ്ശിപുണ്ണം
പുകൾന്ന 'സെൻതുപ്ക'ജഡംവെടിഞ്ഞ
ങ്ങയന്നിൽപൂ! നിജ പെരുകുഷ്ണതാൽ.
12. ബങ്കാളതുല്യം തവ കേരളത്തിൽ
സെന്ദ്രാതുമേകീടിന സന്ധ്യശീലൻ
ത്യാഗാഭിധം നല്ല മനുഷ്യജന്മ-
പാൽവെണ്ണതാനാണതു സദ്ഭോഗ്യം.
13. ഇതാ! കിഴക്കൊന്നു തിളങ്ങിനിൽപൂ
“ബെസൻറ”മാതാവൊരു ദിവ്യതാരം
പാശ്ചാത്യപെരമസ്തു പ്രവചിതപുണ്യ -
സംസ്കാരമെങ്ങും റിലസിക്കുയരേ.

14. നാനാമതംചേർന്നുകലന്നോരേക-
സൽ 'ബ്രഹ്മവിദ്യാ'ജനയിത്രീയായി
ആ ഹൈന്ദവീയാം ഭാരതീ ഭാരതീയ-
കുടുംബമായ് നില്പൊരു ദിവ്യഗോളം.
15. വരൂ! തിരിഞ്ഞൊന്നിത! തെക്കുനോക്കൂ!
വാരുറൊരിക്കേരളഭൂവിൽ നേരെ
അമാനുഷം വിഗ്രഹഗോളമായ-
ങ്ങോ "മാധവൻ" നായരുണൻനിൽപ്പൂ.
16. പുരാതനം കേരളവീര്യമായ
നായകെഴും സംസ്കൃതി മിക്കവാറും
ആ ദിവ്യനക്ഷത്രനഭസ്സിൽനിന്നു
നേടാത്തതും നമ്മുടെ മാതൃഭൂമി.
17. അങ്ങനേ കണ്ണിങ്ങ പഠിച്ചെടുക്കൂ
വരൂ! മറിഞ്ഞൊന്നു വടക്കുനോക്കൂ!
പാശ്ചാത്യദേശത്തെ 'ജനീവ'വിട്ടു
വരുന്നിതാ നല്ലൊരു ദിവ്യഗോളം
18. അടക്കുളത്തിൽ ശരശയ്യചേർന്നു
ഭീഷ്മൻകണക്കെ ഗുരു 'വിത്തൽഭായി'
ജഡംവെടിഞ്ഞിട്ടുജരാത്തിലേക്കായ്
പറന്നുപോരുന്നിത താരമായി
19. സാമ്രാജ്യപട്ടത്തിൽ വിരക്തിവന്ന
സുധീരമാം ഭീഷ്മമുഖംകണക്കെ

ഈ ശ്രേഷ്ഠതേജസ്സതരംനമുക്കു
നവീനമാം ഭാരതശാന്തിപദ്മം

20. പ്രശാന്തമായങ്ങഥ പൂനിലാവുവൻ
കണ്ണീർതുടച്ചെൻപുളകം തലോടി
എൻകൃഷ്ണകുയിലുലഴുന്ന ഭക്തി
പുഷ്പങ്ങൾകയ്യാണ്ടു നടന്നുമന്ദം.

